

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเคลื่อนที่ทางอาชีพของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชี : ศึกษากรณี
นักศึกษากฎพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(Occupational Mobility of Accountants :
A Case Study of Thammasat University Commerce
and Accountancy Alumni.)

ชื่อผู้เขียน

นางสาว จุไรลักษณ์ กงเทียม
(Miss Jurailuk Kongthiam)

แผนกวิชา/คณะ

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร. เสรีน ปุณณะหิตานนท์

ปีการศึกษา

2527

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "การเคลื่อนที่ทางอาชีพของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชี : ศึกษากรณีนักศึกษากฎพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 4 ประการคือ (1) เพื่อค้นหาแบบแผนการเคลื่อนที่ทางอาชีพและตำแหน่งหน้าที่ของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชี เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพเมื่อเริ่มทำงานกับสถานภาพหลักในปัจจุบัน (2) เพื่อค้นหาแบบแผนการเคลื่อนที่ทางอาชีพของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีในช่วง 10 ปีแรกและ 10 ปีหลังของการทำงาน (3) เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนที่ทางอาชีพของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชี (4) เพื่อประเมินว่าผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีในหน่วยงานต่าง ๆ มองเห็นระดับของเกียรติภูมิว่าสูงค่ากว่ากันอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ตามที่อยู่เท่าที่ปรากฏในหนังสือทำเนียบนักศึกษากฎพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี ซึ่งได้จัดทำเมื่อปี พ.ศ. 2521 โดยคัดเลือกเฉพาะนักศึกษากฎการศึกษาระดับปริญญาตรีระหว่างปีการศึกษา 2498 - 2508 ได้ข้อมูลกลับกันมาจำนวน 290 ราย

ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีมีสถานภาพอาชีพในปัจจุบันสูงกว่าสถานภาพอาชีพเมื่อเริ่มทำงาน ส่วนมากแล้วจะเริ่มงานอาชีพแรกด้วยการเป็นเจ้าหน้าที่หรือพนักงานบัญชีในหน่วยงานรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน จากนั้นจะมีการเลื่อนตำแหน่งขึ้นมาเรื่อย ๆ จนดำรงตำแหน่งขั้นสูงในปัจจุบัน ผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีส่วนใหญ่แล้วยังคงใช้วิชาชีพบัญชีในการประกอบอาชีพทั้งในช่วง

10 ปีแรกและ 10 ปีหลังของการทำงาน และเมื่อให้ผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีประเมินระดับเกียรติภูมิในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งจากที่ตนเองมองเห็นและคิดว่าสาธารณชนมองเห็น พบว่าผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีเห็นว่าหน่วยงานธนาคารมีระดับของเกียรติภูมิสูงสุด แต่ถ้ามองเองได้ ปรากฏว่าผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีจะเลือกประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด

การศึกษาเพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนที่ทางอาชีพของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีโดยการวิเคราะห์ถดถอย ปรากฏว่าไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว คือวุฒิการศึกษาสูงสุดของบิดา, ขนาดของครอบครัวหรือจำนวนพี่น้อง, อายุแรกสมรส, จำนวนบุตร, ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี กับตัวแปรตามคือการเคลื่อนที่ทางอาชีพ ซึ่งแบ่งออกเป็นเคลื่อนที่สูงขึ้น คงเดิม และต่ำลง คำตอบที่ได้ปรากฏว่ามีผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีจำนวน 289 คน เคลื่อนที่ไปในทิศทางสูงขึ้น ผู้ศึกษาจึงมุ่งมาวิเคราะห์ความก้าวหน้าแทนการเคลื่อนที่ การวิเคราะห์ความก้าวหน้าได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ก้าวหน้ามาก ก้าวหน้าปานกลาง และก้าวหน้าน้อย ซึ่งได้จากการเปรียบเทียบงานอาชีพของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีในปัจจุบัน ว่าจัดอยู่ในกลุ่มอาชีพระดับใด ถ้างานอาชีพในปัจจุบันอยู่ในกลุ่มอาชีพระดับสูงแสดงว่ามีความก้าวหน้ามาก ถ้าอยู่ในกลุ่มอาชีพระดับค่อนข้างสูง แสดงว่ามีความก้าวหน้าปานกลาง และถ้าอยู่ในกลุ่มอาชีพระดับปานกลางหรืออยู่ในกลุ่มอาชีพเดิมแสดงว่ามีความก้าวหน้าน้อย โดยการใช้ค่า ไค สแคว์ ทดสอบ ผลก็ยังคงปรากฏเช่นเดิมคือ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 6 กับตัวแปรตาม ซึ่งเป็นการยืนยันว่าตัวแปรอิสระทั้ง 6 ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการเคลื่อนที่หรือความก้าวหน้าของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีเลย และเมื่อนำเอาตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้า ปรากฏว่า อายุปัจจุบัน, งานอาชีพแรก, งานอาชีพปัจจุบัน, การใช้วิชาชีพบัญชีในการประกอบอาชีพ, ตำแหน่งและความรับผิดชอบในช่วง 10 ปีแรกของการทำงาน และการช่วยเหลือทางานให้ทำในการทำงานครั้งแรกจากบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05